

küldeni a terveket, a melyeknek tárgyát ezuttal a Társulat nem írja elő, hanem az illető művész tetszésére bízta. A társulat a jó és közvetlenül megvalósítható munkákat kiválasztja s nyomban meg is vásárolja.

TÖRTÉNELMI FALIKÉPEK PÁLYÁZATA. A kultuszminiszter az iskoláknak szánt történelmi faliképeket tudvalevőleg művészi pályázat útján óhajtotta beszerezni. E pályaműveket az iparművészeti múzeumban gyűjtötték össze s az orsz. képzőművészeti tanács javaslata alapján most következőképen jutalmazták: 1. Árpád pajzsra-emelése. A nyertes mű jeligéje: Pusztaszer. Szerzője Helbing Ferenc. 2. Szent László megszabadítja a fogoly leányt. A nyertes mű jeligéje: Mentő. Szerzője Barsi Adolf. 3. IV. Béla és a tatárjárás. A nyertes mű szerzője Dudits Andor. 4. Lovagjáték Nagy Lajos korában. Jelige: Vitéz torna. Szerzője Löschinger Hugó. 5. Hunyadi János megvédelmezi Nándorfehérvárt. Jelige: Belgrád 1456. Szerzője Löschinger Hugó. 6. Mátyás király Gömörben. A nyertes mű szerzője Dudits Andor. 7. Mátyás király Bécs előtt. Jelige: Pajzsban kettős kereszt. Szerzője Hegedüs László. 8. Perényiné eltemetteti a mohácsi csata halottait. Jelige: Hungária temet. Szerzője Krenner Viktor. 9. Az erdélyi rendek a tordai országgyűlésen bemutatják hódolatukat Izabella előtt. Jelige: János Zsigmond. Szerzője Gergely Imre. A tizedik pályakérdés alternatív jellegű volt. Mátyás király könyvtárában tudósaival, vagy Mátyás király lakoma után hallgatja a hegedősök énekét. Tizenketten pályáztak e kérdésre, de siker nélkül. A miniszter újra kitűzi ezt a pályátételt, figyelmeztetvén a pályázókat arra, hogy a kor viszonyait behatóbban tanulmányozzák.

KÜLFÖLD.

NYÁRI KURZUSOK IPARMŰVÉSZETI TANÁROK RÉSZÉRE voltak a lefolyt esztendőben Prágában és Salzburgban (az előző évben pedig ezeken kívül Bécsben is) a végből, hogy az iparművészeti irányú vidéki szakiskolák tanárainak módjuk legyen, hivatott vezetés mellett, az újabb irányú tanítási módszerekkel és segéd-

eszközökkel megismerkedni, modern szellemű tervezési gyakorlatokat végezni, szóval, hogy ismereteiket fölfrissítsék s buzdítást s irányt kapjanak a jelen kor követelményeinek megfelelő tanításhoz. Régi igazság, hogy az írott betűvel, tehát tantervekkel s a hozzá fűzött utasításokkal csupán, legyenek azok még oly jók, gyökeres reformot végrehajtani nem lehet. Az élő szó, a szemlélet s mindezek fölött a jó példa, sokszorta hatásosabb. Ezért megszívlelni való példát adtak ezúttal osztrák szomszédaink, hogy miként kell eljárni ha a tanításon lendíteni akarunk. A kurzus hat hétig tartott. Tárgyai voltak: aktrajzolás, aktmintázás, természeti formák utáni rajz és festés, stilizálás és tervezés, fotografálási gyakorlatok s a skioptikon használatának gyakorlása, távlati vázolás. A kurzus tanárai az illető tárgyban általán elismert kiváló szakférfiak voltak.

ÜCSARNOKOT építenek Nürnbergben, ami magában véve nem fontos és nem is nagyon érdekes; hanem érdekes a dologban az, hogy a költségek fedezésére négy nürnbergi polgárember 150,000 márkát vagyis 180,000 koronát adományozott. Soha se árt ilyen jó példákat felemlíteni.

ÜNTZ EUGEN a nemrég elhalt műtörténész és kutató, irodalmi hagyatéka a párisi *Bibliothèque nationale*-nak jutott. Kéziratainak nakösszege nem kevesebb mint hetven szekrényt foglalnak el, amely óriás tömegnek legnagyobb részét Müntz már feldolgozta és közétette.

ELIDOW A. J.-nek klasszikai antik aranyműves munkák gyűjteményét, leiró szöveggel díszkiadásban publikálták és így a becses gyűjtemény a tudomány számára is könnyen hozzáférhetővé lett.

ELENCZÉBEN április 22-én nyílik meg az ötödik nemzetközi műkiállítás.

OSZKVÁBAN januárban egy modern művészeti kiállítás nyílt meg, a mely a modern művészi törekvések istápolását tűzte ki célul. A tizenhat teremben orosz művészekén kívül kiváló külföldi művészek is állítottak ki. Ki voltak állítva festmények, plasztikai művek és művészi ipartárgyak, különösen bútorok.

VELENCÉBŐL és Velencéről különféle hírek vannak forgalomban. Egyszerűen nem igaz, a mit számos külföldi lap különféle talajsúlyedésről írt. Igaz az, hogy a bedőlt campanile helyén a sok törmelék a talajnak teljes átvizsgálását még most sem tette lehetővé és viszont a fúrások az utolsó maradványok elhordását akadályozzák. Az ujjáépítés költségeinek fedezésére megindított gyűjtés eddig egy és fél millió lírát eredményezett. Különösnek veszik általában, hogy Milanóban a campanille ujjáépítésére szolgáló tervek nagy pályadíjjal járó pályázatot írtak ki. A S. Giovanni e Paolo templomban hozzáfognak a nagy festett üvegablak leszedéséhez. De a talajnak súlyedéséről sem itt sem a Frari templomban szó sincs; bár utóbbinak a főbejárattól balra lévő részét újra kell építeni. A Márk-könyvtárt áthelyezik, mivel a Doge-palotában tovább nem maradhat.

VIPCSÉBEN, a Kunstgewerbemuseumban február 1-én egy kiállítás nyílt meg, amely a „növénynek dekoratív értékesítését” van hivatva bemutatni. A kiállítás március 31-ig tart.

DARMSTADTI MŰVÉSZKOLONIA immár megszűnt. Volt tagjai közül egyik — Huber P. — meghalt; másik három, Behrens, Kristiansen és Bürck máshová távozott; úgy hogy most már csak hárman maradtak Darmstadtban: Olbrich, Habich és Bossett, de ők is függetlenül egymástól. Így lesznek semmivé oly szép álmok, mint a minőnek a nagyherceg a művészkolónia megteremtésekor azt megálmodta. De ez a példa egyszersmind azt is mutatja, hogy úgy mint művészetet csinálni nem lehet, úgy a művészetszükségletet sem lehet a való ellenére bármily áldozatok árán is kieroszakolni vagy a semmiből előteremteni.

NÜRNBERGI ezidei mesterkurzust (március 2-ától április 4-ig) a bajor iparmúzeumban Rikárd Riemerschmid vezeti.

CHÉRET. Ez a név bokkrétába kötött szikrázó színeket jelent, olyanokat, a minők csak a párisi színházak és zenetermek mennyezelein, főleg pedig az utcai plakátokon nyílnak. Jules Chéret a franciák legigazibb dekoratív művésze; a modern pla-

kát története jóformán vele kezdődik. Első volt, ki a színt és a színes nyomást plakát célokra felhasználta. Kitűnően ismeri a litográfia technikáját és a legbámulatosabb színhatást éri el. Ragyogó színfoltokkal, széles töretlen felületekkel mindent maga rajzol köre, művei azért oly közvetlen hatásuk. Alakjai többnyire párisi táncosnők, hamiskás grisetek, a kiknek elpusztíthatatlan jókedvét, utolérhetetlen könnyedségét híven ábrázolják falragaszai. Csupa mozgás meg graciosus ritmus mindmegannyi. A párisi élet kacagó vidámságát, könnyelmű mámorát, bolondos örömeit lehellik ezek a lapok. A keresett világításai effektusok és a természetesség határán átlépő sziporkázó vibrálások nem bántanak. A Chéret-plakát az igazi francia, az igazi párisi plakát. Ugyanígy egyéniék Chéret falfestményei: Az Art et Décoration (1902. dec.) hosszabb cikkben foglalkozik a nagy művész ilyenmű alkotásaival. 77 képben és 3 színes műmellékletben mutatja be a párisi városháza freskóit, a melyek a játékot, vígjátékot, táncot, zenét stb. ábrázolják.

VELENCEI nemzetközi műkiállításnak Sezanne-tól származó plakátját, amelyen Velence látkepe a Campanile nélkül látható, gyűjtők a kiállítás titkárnál 25 centesimeért megkapják.

HAMBURGI „Museum für Kunst u. Gewerbe”-ben figyelemreméltó újítást honosítottak meg, a melynek célja az, hogy a látogatóknak egyrészt a modern szerzeményeket kerek csoportokban, másrészt a múzeumnak elraktározott kincseit váltakozva bemutassák. Az egyik teremben havonta más csoport kerül kiállításra és pedig váltakozva régi és új tárgyak. A kezdetet a textilkiállítással csinálták.

UJ FOLYÓIRAT jelen meg Antwerpenben egy év óta, amely természetesen a németalföldi művészetet szolgálja. Az „Onze Kunst” azonban francia fordításban is megjelent mi által idegen földön is barátokat óhajt szerezni a németalföldi művészetnek. Második, mostanában megjelenő évfolyam külső megjelenésre és illusztráció dolgában is jót nyújt; szöveg dolgában pedig elég ha a munkatársak közül egy Max Rooses, Jan Veth, Ysselstein neveit említjük; amiben ők aktiv részt vesznek,

az nem másodrendű dolog. Külömben is a francia szöveg révén bárki a lap szellemi részével közelebbről is megismerkedhetik. A francia szövegű kiadást Behrs, Berlinben adja ki; ára 20 márka.

FIRENZÉBŐL, a művészetek e remek városából jelentik, hogy műkincseinek fenntartásán, jobb karba helyezésén, szaporításán és rendezésén folytonosan dolgoznak. A *barge* gyűjteményei gazdagodnak és új rendezés alatt vannak; Michelangelo néhány itt lévő műve együvé került. Az *archeológiai múzeumban* a két év előtti darabokra tört u. n. François-féle vázát sikerült jól restaurálni. A San Miniato melletti *kolostornak* gyönyörű csúcsíves — eddig befalazott — ablakai szabaddá tétettek. A *Riccardi-palotában* az udvarnak régi szép sgraffito díszítését állítják helyre.

NEW-YORKBAN a városi múzeum a maga nemében páratlan gyűjteményhez jutott az elhalt Mr. Heber Bishop hagyatékából. A gyűjtemény körülbelül ezer darab jadeit tárgyat számlál, a melyeket főleg a kínai művészet produkált remekeket. Fődarabja a gyűjteménynek a hírneves Hard-váza. A múzeum a gyűjtemény számára egy külön csarnokot épített és egy pompás, de csak kevés példányban megjelenő katalógusban teszi közzé a kincseket érő gyűjteményt.

ÚGYJTEMÉNYEK ELÁRVERÉSE. A híres *Marquand-féle* gyűjtemény egészben 3.500,000 frankot jövedelmezett. Egyes tárgyakért nagy árakat fizettek; így egy kerek limoges-i lemezért 25,000 frankot, egy Luca della Robbiáért „Mária a gyermekkel“ 43,000 frankot, egy limoges-i lemezekből összeállított kis oltárért 130,000 frankot, egy gobelin gyűjteményért 75,000 frankot; egy XVI-ik századi perzsa szőnyegért 190,000 frankot stb.

Hasonló jelentőségű volt a párisi piacon nemrég a *Hayashi* gyűjteménynek második árverése, amely japáni, kínai szobormunkákat, keramiai munkákat, vasmunkákat, hímzéseket és festett képeket ölelt fel.

SZAKIRODALOM.

GELLÉRI MÓR. *Sociális napikérdések.* Budapest, Singer és Wolfner. Ára 12 korona. Azt hiszem, hogy a most megjelent 600 oldalas vaskos könyv még azokat is meglepte, kik ismerik Gelléri Mórnak újszólván már közmondásos munkabírását, ügyszeretetét s a nemzetgazdasági ismeretekben s a szociális viszonyokban való nagy jártasságát. A szakember alapos tudása, a rutinos újságíró találékonysága s a humanista érző szive csillan meg e nagy jelentőségű könyvnek minden oldalán, amelybe Gelléri valóságos hangyaszorgalommal összegyűjtött és élvezetesformába feldolgozott mindent, a mit a *munkanélküliség meggátlása* érdekében, a *munkás érdekképviselet* és a *munkás-jóléti intézmények* érdekében nálunk és külföldön eddig javasoltak és megtettek. Az érdemes szerző bevezető soraiban azt mondja, hogy nem tudományos értékű munkát akart nyújtani e művével a magyar közönségnek. Adott ő ennél sokkal többet, mert összeszedett oly gazdag és becses nyers anyagot, amely immár biztos támpontul szolgálhat a tovább építésre. A magyar intéző körökön és a társadalmon múlik, hogy a sok praktikus útmutatást, amelyet e könyvből a benne tárgyalt fontos kérdések részleteire nézve is kapnak, megszívleljék s mihamarább végre is hajtsák. A mennyiben a már anynyira aktuális munkáskérdés szanálása nemcsak az általános ipari, hanem az iparművészeti fejlődést is elősegíti, a magyar iparművészet szempontjából is hálával fogadjuk az országos iparégyesület fáradhatlan igazgatójának, a magyar iparművészeti társulat választmányi tagjának alapvető tanulmányát, amelyre felhívjuk mindazoknak a figyelmét, a kik a munkások társadalmi viszonyainak javulását kívánják.

Gy.